

# Norge i et nøtteskall

Japanske turister kommer ikke hit for å se busstur. Men er skurene mindre verdt enn vestlandsfjordene? I dag møtes arkitekter og politikere i Bergen for å diskutere norsk hverdagslandskap.



NORGE: Slik ser landet vårt ut, enten vi liker det eller ikke.

FOTO: GORM KALLESTAD, SCANPIX

## KULTUR

Av Olav Brostrup Müller

– Norge godkjente den europeiske landskapskonvensjonen 23. oktober 2001, men det er først nå vi arrangerer en nasjonal konferanse om temaet, forteller Kari Olrich Sørrebø i Hordaland fylkeskommune, som arrangerer dagens konferanse i samarbeid med Fylkesmannen, KS, Vegvesenet og regjeringen.

### Tilfeldigheter

På Miljøverndepartementets egne sider beskrives den europeiske landskapskonvensjonen slik: «Vi har storslått natur og praktfulle landskap i Norge. Fra hele verden kommer det folk for å oppleve naturen, stillheten og roen. Men de omgivelsene vi lager selv, er ikke alltid like storslåtte. Norske steder framstår ofte som en samling tilfeldigheter.»

Og det er, påpeker departementet, midt i disse tilfeldighetene vi bor, de fleste av oss. Formålet med den europeiske landskapskonvensjonen er å verne, forvalte og planlegge disse miljøene også, siden den legger særlig vekt på landskapet der folk bor og arbeider og der barn vokser opp.

Det betyr at også den nedlagte kiosken nede i veien, eller hoppbakken som gror

igjen, der oppe i lia over byggefeltet, begge fortjener å behandles med en viss grad av bevissthet fra lokale myndigheters side.

Slik er det ikke i dag, mener Kine H. Thorén, professor i landskapsarkitektur ved UMB Ås.

### Lav prestisje

– Etter min mening har det urbane hverdagslandskapet lav prestisje i Norge, sier Thorén til Klassekampen.

– For meg er landskap den arenaen der alt utspiller seg. Landskap er med andre ord ikke en disiplin og en vernekategori. De forandrer seg hele tida, både av menneskeskapte og naturgitte årsaker, sier Thorén, og understreker at det norske landskapet er mye mer enn vante highlights som Vestlandsfjorden eller Jotunheimen.

– By- og tettstedslandskapet, inkludert overgangssonen

«Etter min mening har det urbane hverdagslandskapet lav prestisje i Norge»

KINE H. THORÉN, PROFESSOR

### FAKTA

#### Europeisk landskapskonvensjon:

■ Undertegnet av Europarådets medlemmer, godkjent av Norge i 2001.

■ Har som mål å skape en bærekraftig utvikling, erkjenner «at landskapet er et vesentlig element i den enkeltes sosiale utfoldelse», og «ønsker å innføre et nytt regelverk som utelukkende gjelder vern, forvaltning og planlegging av alle landskap i Europa».

■ I dag holdes en nasjonal landskapskonferanse i Bergen i regi av Hordaland fylkeskommune/Fylkesmannen, KS, Vegvesenet og regjeringen.

Kilde: Miljøverndepartementet

mellom by og land, oppfatter jeg som et hverdagslandskap som de fleste av oss må forholde oss til hver dag. For meg som landskapsarkitekt er det problematisk at man i så stor grad planlegger ut fra bebyggelsens og enkeltprosjektets behov og ikke ut fra hvordan landskapet oppleves mellom husene i vei- og gatemiljøene, utenfor kjøpesentrene, i boligområdene osv. Omgivelsene blir lett blir rotete og fragmenterte, mener Thorén.

– Alt har verdi, fastslår Alf Støle i Statens vegvesen, eta-

ten som kanskje framfor noen er med på å forme det daglige landskapet vi oppholder oss i.

– Det gjelder å se de verdiene som er, det må holdes ved like og holdes i stand, mener Støle.

– Men er det ikke vanskelig å overbevise folk om at parkeringsplassen bak fotballbanen hjemme er like mye verdt som Geirangerfjorden eller Nordkappplattået?

– Det har med bevisstgjøring å gjøre. Folk flest vil ikke høre at de bor på steder uten verdi, sier Alf Støle.

### – Udemokratisk

Riktignok er det et sprang fra landskapet bak Kiwi-butikken på Brandbu til selve indrefiletten blant norske tomter: Bjørvika.

Likevel var det av hensyn til det lokale landskapet at nylått riksantikvar Jørn Holme i går gikk ut og advarte mot gjennomføring av det nye Munch-museet i Bjørvika.

– Noen større sak enn dette tror jeg ikke jeg kommer til å stå overfor i de seks årene jeg har foran meg i denne stillingen, sa han til Aftenposten.

Holmes uttalelse lander ikke langt fra professor Kine H. Thoréns syn på de generel-

le tilstandene i utbyggings-saker:

– Utbyggingene er i stor grad styrt av markedet og enkeltprosjekter og er dermed lite planmessig og langsiktig, mener Thorén.

– Det blir slik jeg ser det heller ikke tatt nok hensyn til topografi og eksisterende naturforhold, noe som gjør landskapsutviklingen i byer og tettsteder lite bærekraftig på sikt, sier Thorén, som mener det er et stort demokratisk underskudd i by- og tettstedsutviklingen.

– Politikerne lytter i for liten grad til befolkningens ønsker og behov, og låner i større grad øret til utbyggerne. Det siste er i direkte strid med hovedintensjonen i landskapskonvensjonen, der det folkelige engasjementet er sentralt, ikke bare enkeltgrupper av aktører, sier Thorén og kommer med følgende advarsel:

– Mangel på demokrati og medvirkning kan i neste omgang føre til at steder mister sin identitet og forankring i lokale forhold. Alt blir likt med en slags en globalisert stil som forblide. Ønsker vi slike bylandskap?

olav.brostrup@klassekampen.no



Kine H. Thorén

Endelig kommer klassikerne fra Luc Besson i nye restaurerte utgaver.

I salg både på DVD og Blu-ray!



www.sfnorge.no

